

Amstelveen, 22 april 2019

Geachte formateurs, beste Jacqueline en Ruud,

Graag geeft de fractie van Water Natuurlijk hierbij een eerste input voor een bestuursakkoord voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. In de lijst van 16 thema's die door de informateur Emile Jaensch is opgesteld maken wij graag een onderscheid tussen doelen (1,2,3,5,6,7,8,9) en middelen (4,10-16). Ook zien we verbindingen tussen een aantal doelen. Water Natuurlijk bepleit een gebiedsgerichte aanpak (Amstelboezem, Vechtboezem, stedelijk gebied) om verkokering in het beleid te voorkomen. Onze vijf speerpunten hebben we conform uw opdracht geformuleerd in termen van beoogde resultaten aan het einde van deze bestuursperiode en langs welke lijnen we deze resultaten willen behalen.

1. Waterkwaliteit

Deze bestuursperiode realiseren we niet alleen de vastgestelde en wettelijke doelen voor verbetering van de waterkwaliteit (KRW), maar zet AGV zich proactief in om de gezondheid voor mensen, planten en dieren te verbeteren. Het gaat daarbij dus niet alleen om de chemische en fysische kwaliteit maar ook om de ecologische kwaliteit. Juist de constatering dat door de toenemende druk op het watersysteem het al moeilijk is om bestaande kwaliteit in stand te houden, laat staan te verbeteren, maakt dat we er met eenmalige interventies niet zullen komen. **Dit vraagt dus systeemverandering en meer aandacht voor onderhoud en beheer.** Dit betekent concreet dat in deze bestuursperiode:

- De KRW-doelen voor 2021 zijn gehaald en tevens zijn de voorwaarden geschapen om ook in 2027 alle doelen te realiseren.
- AGV een actieve inbreng levert in het stroomgebiedsplan 2021-2027 mede op basis van de realisatie/evaluatie van het waterbeheerplan 2016-2021.
- Er een registratie (register of legger), onderhoudsplan én diepteschouw (toezicht en handhaving) gerealiseerd is voor secundaire wateren.
- Waterkwaliteit integraal onderdeel is van het gebiedsgericht werken ten aanzien van grondgebruik, functies, grondwater en voorkomen van (diffuse) lozingen. Samenwerking met de agrarische sector en de natuur- en milieuorganisaties is hierbij geïntensiveerd.
- De problematiek van verzilting gebiedsgericht in beeld gebracht is. Er zijn scenario's ontwikkeld (adaptatiegraden) hoe om te gaan met verzilting.
- Handhaving op bestrijdingsmiddelen en lozingen in het kassengebied geïntensiveerd is en AGV hiertoe proactief beleid heeft ontwikkeld (ipv dit over te laten aan de omgevingsdienst).
- De vierde trap (ozon, koolstof) op RWZI's versneld uitgevoerd wordt zodat alle RWZI's in 2035 voorzien zijn van een vierde trap (oranje scenario), en dat de meeste RWZI's dat in 2027 al zijn. Horstermeer, Hilversum, Amstelveen, Uithoorn en de Ronde Venen zijn prioritair voor 2023.
- Plastic soep en zwerfvuil wordt al bij de bron aangepakt. Riooloverstorten en gemalen zijn uitgerust met afvanginstallaties. Toepassing van bellenschermen is onderzocht. Er is toezicht en handhaving en een centraal meldpunt zodat de burger niet van het kastje naar de muur gestuurd wordt. (RWS, Waternet, Gemeente, AGV). AGV ondersteunt vrijwilligers die opruimacties houden.
- Natuurvriendelijk en ecologisch onderhoud aan oevers en kades, bij baggeren, onderhoudswerkzaamheden en maaibeheer, zowel bij werk in eigen beheer als in opdracht, is versterkt ingezet.

- Alle monitoring-gegevens én het monitoringprogramma ter beschikking gesteld zijn aan wetenschap en publiek, eventueel via een aparte website.
- Voor specifieke probleemlocaties (in ieder geval Amstel en Slotterplas) met medewerking van alle betrokken overheden een verbeterplan ontwikkeld is én een begin gemaakt is met de uitvoering.
- Natuurvriendelijke oevers en ecologische processen zijn ingezet als middel om de waterkwaliteit te verbeteren.

2. Klimaatadaptatie/Toekomstbestendig watersysteem

Klimaatverandering maakt dat AGV voor steeds grotere opgaven staat én dat AGV moet samenwerken met andere overheden en burgers. Het idee dat het waterschap alles kan oplossen met technische innovaties en maakbaarheid is achterhaald. **Deze bestuursperiode plaatst AGV de wateropgaven in een ruimtelijk perspectief op basis van kwaliteit (veilig, gezond en mooi). Dit ruimtelijke perspectief is de basis voor samenwerking met anderen.** Dit betekent concreet dat in deze bestuursperiode:

- AGV nadrukkelijk betrokken is (gevraagd en ongevraagd) bij het gehele proces van planvorming van de woningbouwopgave in ons gebied, inclusief locatiebepaling, de inrichting van de openbare ruimte en andere stedelijke ontwikkelingen.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte AGV zich ingezet heeft om bovenop de verplichte ha. oppervlaktewater ook aanleg van groen blauwe structuren (bomen, water, tuinen, daken etc) optimaal in te zetten. Zonodig wordt de Keur hiertoe herzien. Hetzelfde geldt voor de herinrichting van buurten en wijken waar klimaatbestendigheid ook bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid van het gebied. Participatie van bewoners en bedrijven heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld.
- AGV een aanjagende rol heeft vervuld voor het tegengaan van verstening in de stad. AGV adviseert gemeenten actief over klimaatadaptatie (uitfaseren en aanpassen van riooloverstorten, gescheiden riolering, afkoppeling, wateropslag in de stad, voorkomen van hittestress, groen-blauwe zones en verbindingen). Burgers kunnen een beroep doen op een DOE-loket van AGV. Verkend is hoe naast stimulering ook regelgeving (mogelijk via de Keur) nodig en effectief kan zijn.
- Bij de inrichting van nieuwe watersystemen (bijvoorbeeld nieuwbouw in IJmeer en Gooimeer, Amsterdam en Huizen) is AGV verantwoordelijk voor het waterbeheer en de planvorming. Ook aan de randen (ook al is het rijkswater) is ruimte gemaakt voor riet (helofieten), groen-blauwe natuur, vrije ruimte etc.
- AGV heeft haar verantwoordelijkheid zichtbaar genomen voor het grondwaterbeheer: grondwateronttrekkingen en lozingen zijn in beeld en worden gemonitord. In het boezemplan voor de Vecht is onderzocht of de oorspronkelijke stroomrichting weer hersteld kan worden en voorkomen kan worden dat het hele OVP-gebied afhankelijk blijft van het Markermeer. Doel is hierbij om meer gebiedseigen water vast te houden.
- Onderzocht is hoe doorbroken kan worden dat de Horstermeer het hele OVP-gebied in zijn greep heeft. Onderzocht zijn: de gehele of gedeeltelijke compartimentering/vernatting van de Horstermeer, afvoer van brakke kwel en effluent van RWZI direct op het ARK.
- Dijkverbeteringsprogramma liggen op schema, dat wil zeggen in 2027 gereed. Ook de secundaire waterkeringen zijn op basis van de nieuwe normen, op basis van risico, beoordeeld.
- AGV heeft zelf sturing gehouden op de scenario-studies ARK-NZK in relatie tot het kennisprogramma zeespiegelstijging en het nationale deltaprogramma. De nieuwe klimaatscenario studies geven inzicht wat dit betekent voor de lange termijn, de zoetwaterinname voor West-Nederland en wat dit betekent voor de opgave voor het gebied van AGV.

3. Bodemdaling

Het waterschapsbestuur beschouwt bodemdaling nadrukkelijk als een maatschappelijk probleem, dat een collectief aanpak vraagt. Deze bestuursperiode wordt zowel vanuit CO₂-reductie, ruimtelijke kwaliteit, als vanuit een kosten-batenafweging naar het probleem van bodemdaling gekeken. Bodemdaling in de stad heeft bovendien andere consequenties dan in het landelijk gebied. AGV heeft reeds een strategie bodemdaling en een peilnota vastgesteld waarin de ambities voor vertraging van bodemdaling is vastgelegd. Deze bestuursperiode wordt hieraan voortvarend een vervolg gegeven. **AGV initieert in deze bestuursperiode een voortvarende een effectieve gebiedsgerichte werkwijze voor de aanpak van bodemdaling, samen met andere overheden en met de agrariërs en natuur- en milieuorganisaties.** Dit betekent concreet dat in deze bestuursperiode:

- De reeds bekende werkmethode van watergebiedsplannen en peilbesluiten gebruikt is om planmatig in elk gebied ook het probleem van bodemdaling met inwoners en andere belanghebbenden te bespreken, plannen te maken, mogelijkheden te onderzoeken en besluiten te nemen. Bij de aanpak van de bodemdaling per polder is bovendien specifieke aandacht geschonken aan de transitie van de landbouw naar een duurzame circulaire landbouw, daarbij ook rekening houdend met versterking van de biodiversiteit (o.a. weidevogels).
- Vanuit het besef dat ‘peil volgt functie’ gebiedsgewijs plaats zal gaan maken voor ‘functie volgt peil’ zijn de maatschappelijke opgaven voor na 2030 door AGV geformuleerd. Het waterschap draagt bij aan studies om agrarisch gebruik te veranderen, met inachtneming van versterking van de biodiversiteit.
- In gebieden waar verdere peildaling niet mogelijk lijkt (kaart 8 bij de nota bodemdaling), zijn proeven ondersteund met vernatting tbv natuur, natte teelten, andere bedrijfsvoering of functieverandering. Ook is onderzocht of gebiedsopgaven die gecombineerd kunnen worden met “natte voeten” juist actief in deze gebieden gerealiseerd kunnen worden.
- Innovatieve mogelijkheden zijn verder onderzocht, zoals b.v. verschillende vormen van onderwater infiltratie. Pilots hiermee zijn actief gestimuleerd en er is hiervoor geparticipeerd in programma’s van provincie en rijk en in Europees verband. AGV is hierin medefinancier en zet zich in om aanvullende fondsen te genereren.
- In samenwerking met gemeenten is nader onderzocht wat de gevolgen van bodemdaling voor de stad zijn en welke maatregelen effectief zouden zijn.
- Om inwoners meer te informeren over en te betrekken bij de bodemdalingproblematiek wordt de historische bodemdaling op enkele kenmerkende in ons gebied zichtbaar gemaakt. Ook wordt de bestuurlijke complexiteit in kaart gebracht zodat voor burgers en politici duidelijk is wie waar verantwoordelijk voor is.

4. Biodiversiteit

Water is de bron voor leven, biodiversiteit en ecologische processen. Biodiversiteit en ecologie moeten dan ook tot de kerntaken van AGV behoren en zijn geen ‘luke’ of bijzaak. **Bij alle activiteiten van AGV zijn biodiversiteit en ecologie daarom een sturende overweging. Het waterbeheer van AGV draagt bij aan versterking van de biodiversiteit.** AGV voert een effectief watermanagement waarin alle koppelkansen gebruikt worden om habitats te beschermen of te verbeteren en de biodiversiteit te versterken. Dit betekent concreet dat in deze bestuursperiode:

- AGV kansen voor nieuwe natuurontwikkeling aangrijpt om daar actief een bijdrage aan en voor te leveren. Concreet zal dit voor de omgeving van het Naardermeer gelden. AGV neemt hierbij ook zelf initiatief door verkenning te doen naar poldergebieden die vanuit waterbeheer, kosten-

batenafweging en kansen voor natuurontwikkeling kansrijk zouden zijn voor functieverandering naar natuur.

- AGV de habitats in Natura 2000 gebied en Nationale Natuur Netwerk actief beschermt. Nieuwe vaarverbindingen bij het Hilversums Kanaal passen daar niet in. AGV onderzoekt de mogelijkheden om het vaartengebied tijdelijk te scheiden van het plassenengebied om de aquatische waarde van Botshol te herstellen.
- AGV verdubbelt de inspanningen voor natuurvriendelijke oevers en monitort de ecologische gevolgen hiervan. Ook van reeds gedane experimenten in de Vecht.
- AGV actief bijdraagt aan het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en Groen Goud en Deltaplan Biodiversiteitsherstel Noord-Holland. AGV intensificeert de inspanningen voor agrarisch waterbeheer en monitort de ecologische gevolgen hiervan. Specifiek wordt aandacht besteed aan weidevogelbeheer en tijdelijk hoger peil.
- Natuurvriendelijk onderhoud (maaieren, baggeren) gericht is op het in stand houden of verbeteren van habitats (en niet alleen de flora- en faunawet volgen).
- Vispasseerbare sluisen, gemalen en stuwen uitgangspunt zijn, ook voor particulier bezit.
- Een visverbod op paling gerealiseerd is, waarbij beroepsvissers de mogelijkheid gekregen hebben om te schakelen tot bijvoorbeeld natuurbeheerders of exotenbestrijders.
- Invasieve exoten slechts bestreden zijn met het oog op biodiversiteit, waterkwaliteit of veiligheid.
- Beleid is ingevoerd zodat na 2023 geen vislood meer wordt toegestaan.
- AGV absoluut geen glyfosaat gebruikt.

5. Energie

Waterschappen spelen een cruciale rol zowel bij de kringlooeconomie als bij de energietransitie. **AGV toont het goede voorbeeld, zowel mbt de eigen bedrijfsmatige processen, als in de regionale samenwerking en draagt eraan bij dat elke maatschappelijke euro zo goed mogelijk uitgegeven wordt. AGV is zelf energieneutraal in 2021 en aan het einde van deze bestuursperiode aantoonbaar energiepositief.** Dit betekent concreet dat in deze bestuursperiode:

- AGV een forse energiebesparing realiseert, die verder gaat dan de MJA-afspraken. Niet de huidige energieprijzen zijn hierbij richtinggevend maar de vermeden kosten aan toekomstige opwekking van duurzame energie of de CO₂-prijs van € 100,--/ton (Parijs doelstelling).
- AGV in 2021 energieneutraal is door de realisatie van biogas en drie windmolens. Ingewikkelder is het niet!
- Indien AGV energie moet inkopen dit altijd vergezeld is van 'Guarantees of Origin' (GoOs) van additionele duurzame energie.
- AGV bijdraagt aan de Regionale Energie Strategie (RES) en bronnen hergebruikt of bronnen ter beschikking stelt.
- AGV de Trias Energetica in haar beleids- en investeringskeuzes hanteert, zo ook bij warmte: 1. Warmte uit industrieel afvalwater, 2. Huishoudelijk afvalwater, en dan pas 3. Oppervlaktewater. TEO in door AGV beheerde wateren vindt slechts als proef plaats met uitgebreide ecologische monitoring.
- Uitgewerkt slib zodanig verwerkt wordt dat ook de grondstoffen worden teruggewonnen, het liefst in de regio. De verkoop/afzet van het gedroogde slib levert immers geen milieuwinst op het conto van AGV op zolang dit niet bewezen additioneel is.
- De voorgenomen groengasinvestering wordt opnieuw tegen het licht gehouden. (Er is niet meer milieuwinst dan met biogas, en wel veel meer commercieel risico.)
- AGV verantwoordt zich jaarlijks over haar eigen kringloop aan energie- en grondstoffen (wat gaat erin, en wat eruit).

- AGV uiterst terughoudend is tav deelname van Waternet in nieuwe juridische entiteiten in verband met energie- en grondstoffen. Waternet kan hiertoe niet zelf beslissen (aanpassen statuten).

Uit bovenstaande 5 punten mag duidelijk blijken dat wat Water Natuurlijk betreft ons waterschap zich niet meer kan beperken tot slechts haar oude functionele taken. AGV moet meedenken en meebewegen met wat er in de maatschappij gebeurt. Maatschappelijke opgaven vergen meer dan 'ieder zijn werk', want dat werk is aan verandering onderhevig. Dat is de uitdaging waar AGV de komende jaren voor staat. Breed maatschappelijk meedoen, en deskundig de eigen taken uitvoeren. AGV heeft daarbij ook de verantwoordelijkheid watergerelateerde onderwerpen te agenderen in de maatschappelijke en politieke discussie.

Om uitvoering te geven aan het bestuursakkoord wordt dit praktisch vertaald in een werkprogramma en wordt over de voortgang periodiek gerapporteerd aan het AB. Waar het belangrijk is krachten te bundelen wordt actief de bestuurlijke samenwerking gezocht met de beide provincies en de gemeenten. Met Amsterdam, als medewerkgever en opdrachtgever van Waternet, worden specifieke afspraken gemaakt over te bereiken doelen en wijze van rapportage. Ten behoeve van een meer samenhangende bestuurlijke sturing van Waternet wordt het bestuurlijk overleg tussen B&W Amsterdam en DB AGV geïntensiveerd.

Besturen is meer dan investeringsbeslissingen nemen. Besturen is richting geven in het beleid én in de uitvoering. AB, DB en ambtelijk apparaat moeten hiervoor effectief samenwerken. Elke dag worden er grote en kleine beslissingen genomen die de richting aangeven én de richting voor de toekomst bepalen. Met bovenstaande vijf punten wil Water Natuurlijk die richting aangeven.

Wij zien uit naar nadere gesprekken over onze input en die van anderen!

Met vriendelijke groet,

Sander Mager, Marjolein Quené, Renske Peters, Pieter de Groene
Water Natuurlijk in Amstel, Gooi en Vecht